

1

Το Σεπτέμβριο του 2001 σε μια αναγνωριστική ορειβατική εξόρμηση με καλή παρέα από το Βόλο, είχα την τύχη να βρεθώ απέναντι από τον ορμητικό καταρράκτη του Ματσουκίου. Από τότε πέρασαν 10 χρόνια για την απομυθοποίηση του επιβλητικού καταρράκτη, στα Τζουμέρκα, σύμβολου της περιοχής. Πίσω από τον καταρράκτη στραγγίζουν κάποια από τα άφθονα νερά της Κακαρδίτσας και συνεχίζουν μέσα από το χωριό, για να σμιξουν λίγο πιο κάτω με το κόκκινο ποτάμι και ακόμη πιο κάτω με τον Καλαρίτικο ποταμό (Χρούσιες). Η δύναμη των νερών από τα φαράγγια της περιοχής είναι μια μεγάλη πρόκληση για δυνατό canyoning! Το Ματσούκι είναι βλαχόφωνο χωριό του Νομού Ιωαννίνων χτισμένο στα Τζουμέρκα και συγκεκριμένα στις παρυφές του όρους Κακαρδίτσα, (φυσικό σύνορο Νομού Ιωαννίνων Νομού Τρικάλων) σε υψόμετρο 1140 μέτρων.

Περιβάλλεται από πανύψηλα βουνά, όπως η Κακαρδίτσα (2469μ.), ο Καταρραχιάς (2280μ.), τα Κριθάρια (2200μ.), τα οποία του προσφέρουν και μια φυσική οχύρωση. Το χωριό υδροδοτείται από τη Δέση, μια από τις αναρίθμητες πηγές που βρίσκονται τριγύρω.

Είναι καθαρά κτηνοτροφική κοινότητα με 12.000 αιγοπρόβατα και 800 περίπου βοοειδή, που βόσκουν στα γύρω βουνά κατά τους θερινούς μήνες. Το κυρίαρχο στοιχείο στο χωριό αυτό, είναι τα τρεχούμενα νερά από τα ορμητικά ορεινά ποτάμια με ροή νερού όλο το

χρόνο. Το ποτάμι της Μαυριάς και το ποτάμι της Γκούρας, είναι τα δύο ορεινά ποτάμια, τα οποία ενώνονται λίγο πριν το χωριό και διασχίζοντάς το, πέφτουν από ύψος 45 μέτρων στο κόκκινο ποτάμι, δημιουργώντας το θέαμα του καταρράκτη στη θέση Καμίλη, και όλα μαζί μετά, διασχίζουν το Ματσουκιώτικο φαράγγι, το οποίο αρκετά πιο κάτω σμίγει με τον Καλαρίτικο.

Κείμενο:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Εκπαιδευτής-Οδηγός καταβάσεων φαραγγιών
φωτο: **ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΘΑΝΟΣ**

2

Στις 23,24 & 25 Ιουλίου του 2011, προγραμματίστηκε από τον εξερευνητικό σύλλογό μας τον Ε.Σ.Ε.Φ, η κατάβαση και εξερεύνηση τριών άγνωστων φαραγγιών στην περιοχή των Τζουμέρκων. Τα φαράγγια ανήκουν όλα στην περιοχή του Ματσουκίου. Η πρώτη μας επαφή με τους κατοίκους του χωριού ξεκίνησε λίγους μήνες πριν και ήταν με αρκετά φιλόξενη διάθεση και προθυμία, η οποία επιβεβαιώθηκε στην πορεία. Στο Ματσούκι ζούνε περίπου 100 μόνιμοι κάτοικοι, ενώ λειτουργεί νηπιαγωγείο με 7 παιδιά και δημοτικό με 13 παιδιά. Η πρόθεσή μας για την εξερεύνηση των φαραγγιών της περιοχής, στηρίχθηκε από το σύλλογο του χωριού, από τον πατέρα Χρήστο Μακρή, αλλά και όλους τους κατοίκους και δημότες που βρισκότουσαν τυχαία εκείνες τις ημέρες και το Δημήτρη Κωσταδήμα. Η κατασκηνωτική μας έδρα ήταν στην πλατεία του χωριού και με την ευλογία του ιερέα, δίπλα ακριβώς από την εκκλησία. Το κρυστάλλινο τρεχούμενο άφθονο νερό, το ωραίο φαγητό με το ντόπιο ηπειρωτικό τσίπουρο, η καλή φιλοξενία, η ζωντανή ορεινή ατμόσφαιρα και οι μοναδικές εικόνες από όλη την περιοχή, είναι οι αναμνήσεις από την εξερεύνησή μας.

Το φαράγγι ξεκινάει κάτω από τον παλιό νερόμυλο που βρίσκεται κάτω από την πλατεία του χωριού. Η διαδρομή αρχίζει με έναν καταρράκτη 13μέτρων και συνεχίζει μέχρι το μεγάλο καταρράκτη (Καμίλι), με 11 διαδοχικούς καταρράκτες μεταξύ τριών και 16 μέτρων και αρκετά επιθετικό νερό, χωρίς όμως κάποια επικινδυνότητα. Σε πολλά σημεία στο φαράγγι μπορεί να γίνει και διαφυγή. Έχουν γίνει πάντως αρκετές τραβέρσες, προς αποφυγή προβλημάτων στην κατάβαση. Ο διάκοσμος του φαραγγιού δεν είναι κάτι το ιδιαίτερο, η δυναμική του είναι ο συνδυασμός της ποσότητας νερού και της κατάβασης του μεγάλου καταρράκτη, που είναι και το σύμβολο της περιοχής. Την ημέρα της διάσχισης του φαραγγιού, το ραντεβού με τους κατοίκους του χωριού για το θέαμα της κατάβασης του καταρράκτη, δόθηκε στις 2 το μεσημέρι. Καταφέραμε να ήμαστε στην ώρα μας, αλλά επί μιάμιση ώρα μετά, παλεύαμε για το αρμάτωμα του υγρού θηρίου. Ο καταρράκτης έβγαλε αρκετές δυσκολίες στο αρμάτωμά του, λόγω της ποσότητας νερού. Ξεκινώντας πρώτος την κατάβαση ως επικεφαλής, γρήγορα επείστρε-

1. Μετά την αναρριχητική τραβέρσα, η κατάβαση του καταρράκτη Καμίλι, χωρίζεται σε 3 μέρη. Το πρώτο είναι των 25μέτρων, το δεύτερο των 6μέτρων και το τελευταίο των 42μέτρων.

2. Η διαμονή μας στο φιλόξενο Ματσούκι στον προαύλιο χώρο της κεντρικής πλατείας.

3-4. Ο καταρράκτης Καμίλι από διαφορετικές γωνίες. Αν παρατηρήσετε καλά φαίνεται η ομάδα που κατεβαίνει.

5. Ο φακός από τη γέφυρα που περνάει πάνω από το φαράγγι.

6. Οι θεατές κάτοικοι του χωριού, παρατηρώντας το εγχείρημα από ψηλά.

7. Εικόνα του φαραγγιού μετά τον Καμίλι.

Canyoning

ψα στην αρχική μου θέση με τεχνικές ανάβασης λόγω απροσπέλαστου επικινδύνου σημείου που συνάντησα στο αρχικό στάδιο της πορείας μου. Έτσι οργανώθηκε εκ νέου άλλο αρμάτωμα από ασφαλέστερο σημείο. Το καινούργιο αρμάτωμα στήθηκε παρακάμπτοντας το απροσπέλαστο, δημιουργώντας μια αναρριχητική τραβέρσα 12 μέτρων και μετά τρεις διαδοχικές (κλειστές) καταβάσεις των 25, των 6 και των 42 μέτρων, αγγίζοντας οριακά το ορμητικό νερό του. Οι κάτοικοι του χωριού χαιρέτισαν το θέαμα και στήριξαν το έργο μας με την παρουσία τους την ώρα της μεγάλης κατάβασης. Ένας ακόμη μύθος του χωριού καταρρίφθηκε. Μετά τον καταρράκτη Καμίλι, η διαδρομή δίνει εικόνες από απλή διάσχιση φαραγγιού, με ιδιαίτερο το τελευταίο του κομμάτι με τα πηγαία τρεχούμενα νερά του, που σχηματίζουν υδάτινες μικρές και μεγάλες κουρτίνες. Η πορεία αυτή συνεχίζει χωρίς τεχνικές και ιδιαίτερες δυσκολίες για μισή ώρα μέχρι το παλιό γεφύρι του Σταφυλά. Από εκεί γίνεται και η έξοδος, όπου σε 20 λεπτά βρίσκεσαι στον κεντρικό δρόμο που οδηγεί στο χωριό. Υπάρχει και η επιλογή της αντίθετης κατεύθυνσης που οδηγεί, στο χωριό από ανηφορική πεζοπορική διαδρομή 50'. Από το γεφύρι του Σταφυλά περνούσε ο παλιός δρόμος και το μονοπάτι που ένωσε το Ματσούκι με τα Πράμαντα και τα άλλα χωριά. Πάνω από το Ματσουκιώτικο φαράγγι είναι και η Ιερά Μονή Βύλιζας, χτισμένη το 1200 μ.Χ μέσα σε ένα βράχο. Το μοναστήρι βρίσκεται κυριολεκτικά πάνω από τον γκρεμό. Η ανάπλαση του παλιού μονοπατιού με πετρόκτιστο καινούριο καλντερίμι που ενώνει τη μονή με το χωριό καθώς και οι εργασίες αναστήλωσης του βυζαντινού αυτού μνημείου, είναι ένας σημαντικός παράγοντας αναβάθμισης της περιοχής. Το υπόλοιπο φαράγγι μέχρι τη σμίξη με τον Καλαρίτικο, το Ματσουκιώτικο ρέμα, δεν έχει σημεία που χρειάζονται σχοινιά και ανήκει στην κατηγορία river trekking. Είναι μια πανέμορφη διαδρομή με αρκετά στενά σημεία και με τρεχούμενα πηγαία νερά από παντού, σχηματίζοντας πελώριες υδάτινες κουρτίνες. Η διαδρομή από το γεφύρι του Σταφυλά μέχρι τη σμίξη με τον Καλαρί-

τικο ποταμό είναι περίπου 2μιση ώρες, ενώ άλλα 50' είναι μέχρι το γεφύρι που βρίσκεται κάτω από τη μονή Κηπίνας. Σύνολο διαδρομής river trekking, περίπου 3μιση με 4 ώρες. Μην παραλείψετε να επισκεφτείτε τη Μονή Κηπίνας, που είναι σκαρφαλωμένη στο βουνό και βρίσκεται στο δρόμο προς Καλαρίτες. Εύκολα επίσης θα προσανατολιστείτε και θα βρείτε τα πάντα, αγοράζοντας έναν ορειβατικό χάρτη της περιοχής των Τζουμέρκων. Η κατάβαση του πάνω μέρους του φαράγγιού, απαιτεί να υπάρχει επικεφαλής έμπειρος οδηγός, ενώ το κάτω μέρος γίνεται από ομάδες, χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις.

Υδρολογικά στοιχεία

Μεγάλες ποσότητες νερού περνάνε από τα φαράγγια τις περιόδους των έντονων καιρικών φαινομένων και της εποχής που λιώνουν τα χιόνια της Κακαρδίτσας. Τα φαράγγια είναι προσπελάσιμα από Ιούλιο μέχρι και Οκτώβριο. Σε περιόδους με έντονες βροχοπτώσεις και λιώσιμο των χιονιών του ορεινού όγκου των Τζουμέρκων, είναι απροσπέλαστα!

Ειδικά στοιχεία

*Απόσταση από Γιάννενα: 54 χιλιόμετρα. Διάρκεια περίπου 1:15 - 1:30.

*Υψόμετρο αφετηρίας: 1100μέτρα

*Υψόμετρο τερματισμού: 840 μέτρα στη γέφυρα Σταφυλά και 540 μέτρα στη γέφυρα Κηπίνας

*Μήκος φαραγγιών: 850 μέτρα μέχρι τη γέφυρα Σταφυλά και 3,8χλμ μέχρι τη γέφυρα Κηπίνας

*Χρόνος πρόσβασης- πεζοπορίας: 5 λεπτά

*Χρόνος κατάβασης φαραγγιών: 2 ώρες και άλλες 4 ώρες αντίστοιχα

Τα υλικά ασφάλισης ήταν δαπάνη του ΕΣΕΦ με ρελέ-αλυσίδες της εταιρείας Rockland και με ισπανικά βύσματα διπλής εκτόνωσης.

Η 8μελής ομάδα εξερεύνησης του Ελληνικού Συλλόγου Εξερεύνησης Φαραγγιών, που συμμετείχε στο αρμάτωμα του φαράγγιού, αποτελούνταν από τους: Γιώργο Ανδρέου, Ιωάννη Δαλαμπή, Μιχάλη Αράπη, Κατερίνα Κουιμπτζή, Κωνσταντίνο Καραθάνο και τους τρεις 16χρονους Ορφέα Ανδρέου, Παναγιώτη Δαλαμπή και Αλκύμωνα Ζερβό.

8-9. Όμορφες εικόνες από το φαράγγι και το αρμάτωμά του.

10. Γιώργος και Ορφέας Ανδρέου. Το canyoning τελικά είναι οικογενειακή παράδοση;

11. Ο καταρράκτης Καμίλι, από ψηλά και από χαμηλά.

12-13. River trekking με εντυπωσιακές εικόνες, από το δεύτερο μέρος του φαράγγιού. Η διαδρομή αυτή γίνεται χωρίς τεχνικό εξοπλισμό και καταλήγει στον Καλαρίτικο ποταμό.

14. Οι τρεις 16χρονοι που ήταν στην εξερευνητική ομάδα. Από αριστερά: Ορφέας Ανδρέου, Αλκύμωνας Ζερβός, Παναγιώτης Δαλαμπής. Συγχαρητήρια και στους τρεις αυριανούς Έλληνες εξερευνητές.

15. Η ομάδα της εξερεύνησης ποζάρει στο φακό. Από αριστερά επάνω: Ορφέας Ανδρέου, Γιώργος Ανδρέου, Κατερίνα Κουιμπτζή, Αλκύμωνας Ζερβός. Από αριστερά κάτω: Κωνσταντίνος Καραθάνας, Μιχάλης Αράπης, Παναγιώτης Δαλαμπής, Ιωάννης Δαλαμπής.